

Rezoluția bancară și rolul său în asigurarea stabilității financiare

Cristian Bichi

Direcția Gestiunea Crizelor Financiare

Colocviu BNR "Spre o nouă arhitectură a pietelor financiare în Uniunea Europeană"

București, 18 Iulie 2013

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

CUPRINS

1. Rezoluția bancară și stabilitatea financiară
2. Propunerea de directivă UE privind redresarea și rezoluția bancară (“Directiva BRR”)
3. Concluzii

1. Rezoluția bancară și stabilitatea financiară

Necesitatea rezoluției

- Legislația generală a falimentului aplicată societăților bancare s-a dovedit, în multe cazuri, a fi inefficientă și prea lentă pentru a preveni crize financiare sistemice.
- În ultimii ani, pe plan internațional, s-a manifestat un interes în creștere pentru adoptarea de regimuri speciale pentru soluționarea situației băncilor aflate în dificultate.
- Urmare crizei financiare globale, acest trend s-a accentuat, numeroase țări adoptând regimuri cunoscute sub denumirea de “regimuri speciale de rezoluție”.

Rezoluția bancară – definiție

Rezoluția bancară - reorganizarea unei bănci cu probleme (prin proces fie administrativ fie judiciar) care urmărește menținerea stabilității financiare, continuitatea serviciilor bancare și revitalizarea băncii. În plus față de tehnicile tradiționale de reorganizare, rezoluția bancară utilizează instrumente specifice (de ex. bănci punte, fuziune forțată, achiziții asistate, vânzări parțiale de active) pentru a atinge obiectivele de mai sus. Procesul este gestionat de o autoritate de rezoluție care poate fi diferită în țările membre (bancă centrală, autoritate de supraveghere financiară, schemă de garantare a depozitelor, minister de finanțe, autoritate specială).

Sursa: Comisia Europeană, COM (2009) 561

Atributele cheie pentru regimuri eficiente de rezoluție ale Consiliului pentru Stabilitate Financiară

- **Aprobate de liderii G-20** ca standard internațional în noiembrie 2011.
- **Sfera de cuprindere** a rezoluției trebuie extinsă la orice instituție financiară care în caz de faliment ar produce tulburări majore sistemului financiar.
- Crearea de **autorități de rezoluție** care să dispună de un **set larg de instrumente de rezoluție**.
- **Clauze de protecție:** respectarea ierarhiei legale a creanțelor cu flexibilitate de îndepărtare de la principiul pari passu pentru a limita impactul sistemic, drept minim de recuperare (nici un creditor nu pierde mai mult decât în condiții de lichidare), proces echitabil și control judiciar.
- **Finanțarea rezoluției** se realizează de către scheme de garantare a depozitelor sau fonduri de rezoluție separate.
- Prevederi privind **cadrul legal pentru cooperare transfrontalieră**.
- Pentru instituțiile sistemice de importanță globală, **planuri de redresare și rezoluție, evaluări ale posibilității aplicării rezoluției și acorduri de cooperare transfrontalieră** negociate în cadrul **grupurilor de gestiune a crizelor**.

2. Propunerea de directivă UE privind redresarea și rezoluția bancară ("Directiva BRR")

Directiva BRR - Aspecte generale

Comisia Europeană a publicat propunerea de directivă ce stabilește un cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a întreprinderilor de investiții în data de 6 iunie 2013.

- Directiva urmărește crearea la nivel european a unui cadru armonizat de gestiune a crizelor care să minimizeze consecințele fiscale și sistemice ale prăbușirilor bancare și care să înlăture hazardul moral.
- Sfera de cuprindere: toate instituțiile de credit din UE și anumite întreprinderi de investiții cu caracter sistemic.
- Directiva transpune în legislația europeană **“Atributele cheie pentru regimuri eficiente de rezoluție”**.
- Prevede înființarea în statele membre a uneia sau mai multor autorități de rezoluție (autorități administrative publice sau autorități însărcinate cu competențe administrative publice), care pot fi: bănci centrale, autorități de supraveghere, ministere de finanțe.

Directiva BRR – elemente componente

Pregătire și prevenire

Intervenție timpurie

Rezoluție

+

Cadrul de
coordonare

Finanțarea
rezoluției

Măsuri de pregătire și prevenire

- Planuri de redresare și rezoluție (“living wills”)
 - planuri de redresare: întocmite și actualizate de către instituții*
 - planuri de rezoluție: întocmite de autoritățile de rezoluție în cooperare cu supraveghetorii

- Puteri preventive
 - aplicabile în cazul în care există impedimente în rezoluția unei instituții sau a unui grup
 - autoritatea de rezoluție este împuternicită să solicite efectuarea unor schimbări în strategia de afaceri și în structura operațională sau legală a instituției/a oricărei entități din grup aflate sub controlul acesteia

- Sprijin financiar intra-grup.

* Instituție = instituție de credit sau întreprindere de investiții

Intervenția timpurie (1)

- Directiva extinde și clarifică puterile **autorităților de supraveghere** care vor putea interveni la un moment mai timpuriu dacă o instituție nu îndeplinește sau este posibil să nu îndeplinească criteriile prevăzute în Directiva privind Cerințele de Capital (în prezent intervenția se face doar dacă există o încălcare a criteriilor).
- Autoritățile de supraveghere vor putea solicita instituției sau, după caz, conducătorilor acesteia:
 - înlocuirea managerilor
 - implementarea măsurilor stabilite în planul de redresare
 - elaborarea unui plan pentru negocierea restructurării datoriilor față de creditori
 - schimbări în strategia de afaceri și în structurile organizatorice și legale ale instituțiilor.

Intervenția timpurie (2)

- **Autoritățile de supraveghere** vor putea numi unul sau mai mulți administratori speciali în cazul deteriorării grave a situației financiare a unei instituții.
- **Autoritățile de rezoluție** vor putea:
 - cere unei instituții să contacteze potențiali cumpărători în scopul pregătirii pentru rezoluție
 - să contacteze potențiali cumpărători în vederea pregătirii rezoluției unei instituții.

Obiectivele rezoluției

- asigurarea continuității funcțiilor critice
- evitarea efectelor negative asupra stabilității financiare
- protejarea fondurilor publice, costurile suportate înainte de către contribuabili urmând să fie suportate de către acționari și creditorii (stakeholders)
- evitarea distrugerii inutile de valoare și încercarea de a minimiza costurile
- protejarea deponenților/investitorilor asigurați.

Condițiile pentru rezoluție

- autoritățile stabilesc faptul că instituția a intrat sau este susceptibilă de a intra în criză
- nu mai există alte acțiuni ale sectorului privat sau ale autorităților de supraveghere ce pot fi întreprinse
- este necesară acțiunea de rezoluție în interes public.

Principiile generale ale rezoluției

- acționarii sunt primii care suportă pierderile
- creditorii suportă pierderile după acționari în funcție de rangul de prioritate al creanțelor lor stabilit de directiva BRR
- conducerea executivă a instituției este înlocuită
- cadrele superioare de conducere suportă pierderi proporțional cu răspunderea individuală pentru intrarea în criză a instituției în conformitate cu legislația civilă sau penală
- în general creditorii din aceeași clasă sunt tratați în mod egal
- principiul “No creditor worse off” – nici un creditor nu suportă pierderi mai mari față de situația în care instituția ar fi fost lichidată prin procedurile normale de insolvență.

Instrumente de rezoluție

Vânzarea activității	Instituția-punte	Separarea activelor	Recapitalizarea internă ("bail-in")
<p>- vânzarea întregii instituții sau a unor părți din activele și pasivele sale către părți terțe, în temeni comerciali</p> <p>- nu este nevoie de aprobarea acționarilor sau a părților terțe</p>	<p>-transferul tuturor sau a unor părți din afacerile instituției financiare către o instituție punte temporară (<2 ani) deținută de autoritățile publice (activele trebuie să fie egale cu pasivele transferate)</p> <p>- nu este nevoie de aprobarea acționarilor sau a părților terțe</p>	<p>-transferarea activelor cu probleme către un vehicul de administrare a activelor (deținut de autoritățile publice), pentru a facilita folosirea altor instrumente de rezoluție</p> <p>-transfer numai dacă lichidarea normală a activelor ar avea efecte negative asupra piețelor</p> <p>-se aplică numai coroborat cu un alt instrument de rezoluție</p>	<p>-reducerea sau conversia datoriei cu rang senior în capital</p> <p>-atacă problema "too big to fail"; anumite tipuri de datorie sunt excluse (de exemplu depozitele), respectă rangul creanțelor</p>

Recapitalizare internă - Un exemplu

Efectele recapitalizării interne asupra bilanțului unei bănci

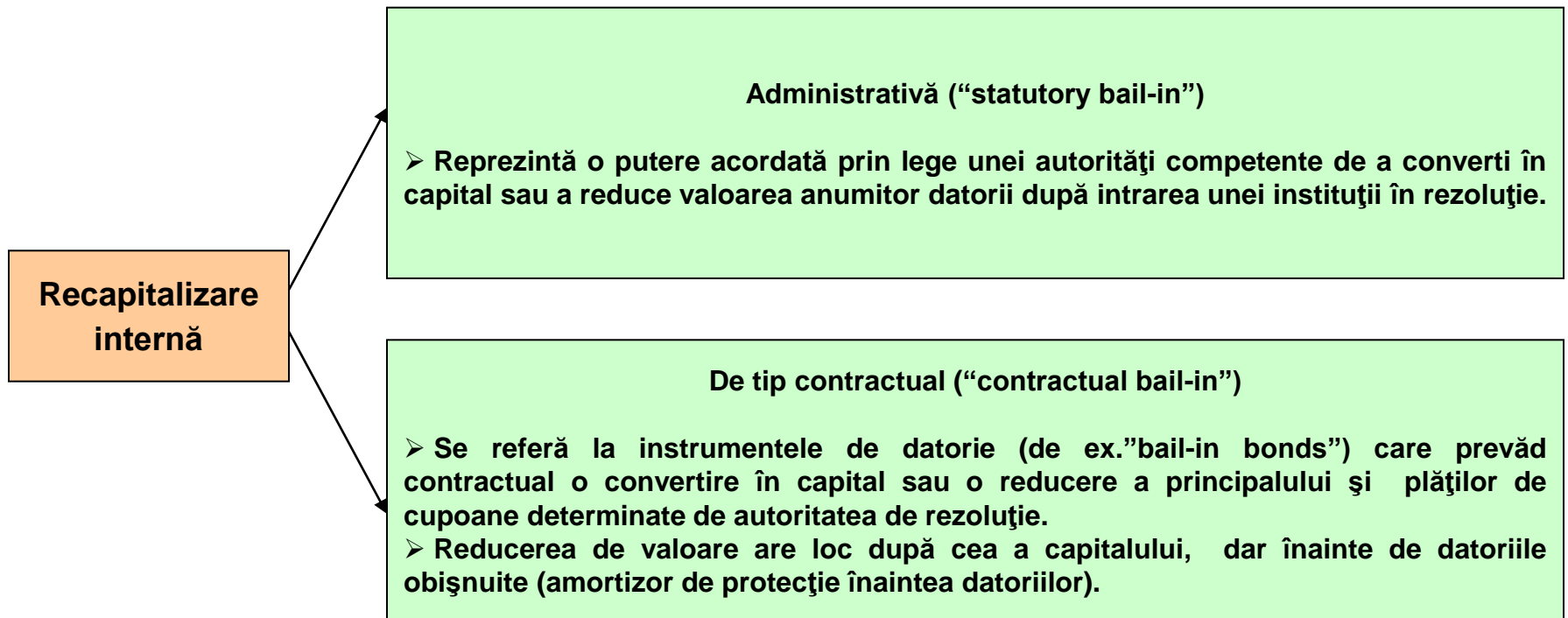
Bilanțul băncii înainte de recapitalizarea internă (în mil. euro)			
Cash	50	Capital	100
Titluri de valoare	400	Depozite bancare garantate	500
Împrumuturi	500	Obligațiuni negarantate	400
Active fixe	50		
Total active	1000	Total pasive	1000

Bilanțul băncii după reducerea valorii împrumuturilor cu 100 mil. euro			
Cash	50	Capital	0
Titluri de valoare	400	Depozite bancare garantate	500
Împrumuturi	400	Obligațiuni negarantate	400
Active fixe	50		
Total active	900	Total pasive	900

Bilanțul băncii după recapitalizare prin aplicarea recapitalizării interne			
Cash	50	Capital	100
Titluri de valoare	400	Depozite bancare garantate	500
Împrumuturi	400	Obligațiuni negarantate	300
Active fixe	50		
Total active	900	Total pasive	900

Sfera de cuprindere a recapitalizării interne în directiva BRR

- Directiva BRR are în vedere recapitalizarea internă de tip administrativ cu o bază largă de pasive eligibile, cu excluderi definite și, în anumite condiții, cu excluderi cu caracter discreționar.
- Ea permite, ca un compromis, și o cerință opțională de datorii care pot fi supuse contractual recapitalizării interne.

Scopurile recapitalizării interne

➤ Instrumentul recapitalizare internă poate fi folosit:

➤ Pentru recapitalizarea instituției în măsură suficientă pentru a permite acesteia să-și continue activitatea.

**Banca deschisă
“Open Bank”**

➤ Pentru a converti în capital sau a reduce valoarea principalului creanțelor sau instrumentelor de datorie care sunt transferate către

- (1) o instituție punte în vederea asigurării de capital pentru acea instituție punte; sau
- (2) în situația instrumentului vânzarea activității sau a instrumentului separarea activelor.

**Banca închisă
“Closed Bank”**

➤ Recapitalizarea internă poate fi utilizată pentru “o bancă deschisă” numai când există o perspectivă realistă că instrumentul acompaniat de alte măsuri (inclusiv implementarea unui plan de reorganizare a afacerii) va restabili sănătatea financiară a instituției în cauză.

Excluderi definite (varianta aprobată în ECOFIN 26 iunie 2013)

Depozite garantate

Orice datorie care ia naștere prin deținerea de către instituție* a activelor sau fondurilor bănești ale clienților sau dintr-o relație fiduciară dintre instituție sau altă persoană (ca beneficiar), cu condiția ca asemenea client sau beneficiar să fie protejat de legislația civilă sau privind insolvența aplicabilă

Datorii derivate din participarea la un sistem de decontare a plăților și valorilor mobiliare (desemnat conform Directivei 98/26/UE) care au o scadență reziduală mai mică de șapte zile

Datorii acoperite cu garanții mobiliare (“secured liabilities”), inclusiv obligațiuni garantate

Datorii față de instituții, excluzând entități care sunt parte a aceluiași grup, cu o scadență originală mai mică de șapte zile

Datorii derivate din drepturi salariale (exceptând remunerația variabilă în orice formă), datorii față de un creditor comercial rezultând din furnizarea de bunuri și servicii esențiale pentru funcționarea instituției, datorii de natură fiscală, cu condiția să aibă rang prioritar conform legislației aplicabile privind insolvența

* Instituție - instituții de credit și anumite întreprinderi de investiții

Excluderi cu caracter discreționar / Clauza generală de excludere

- Autoritățile naționale de rezoluție vor avea puterea de a exclude, în totalitate sau parțial, datorii în mod discreționar pentru următoarele motive:
- dacă nu pot fi supuse recapitalizării într-o perioadă rezonabilă de timp;
 - pentru a se asigura continuitatea funcțiilor critice;
 - pentru a se evita contaminarea;
 - pentru a se evita distrugerea de valoare care ar majora pierderile suferite de alți creditori.
- Autoritățile de rezoluție vor fi în măsură să compenseze excluderea în mod discreționar prin trecerea pierderilor asupra altor creditori, atâ timp cât se respectă principiul ca nici un creditor să nu se afle într-o situație mai dezavantajoasă decât în cazul procedurii normale de insolvență sau printr-o contribuție a fondului de rezoluție.

Cerința minimă pentru fonduri proprii și datorii eligibile (MREL)

Statele membre trebuie să se asigure că instituțiile îndeplinesc permanent o cerință minimă pentru fonduri proprii și pasive eligibile (MREL*).

➤ Cerința minimă trebuie calculată ca suma fondurilor proprii și a pasivelor eligibile exprimată ca un procent din totalul pasivelor și fondurilor proprii ale instituției.

➤ Cerința se aplică:

- la nivel individual (cerința e specifică fiecărei instituții în funcție de o serie de criterii, de ex. mărimea, modelul de afaceri, profilul de afaceri al acesteia)

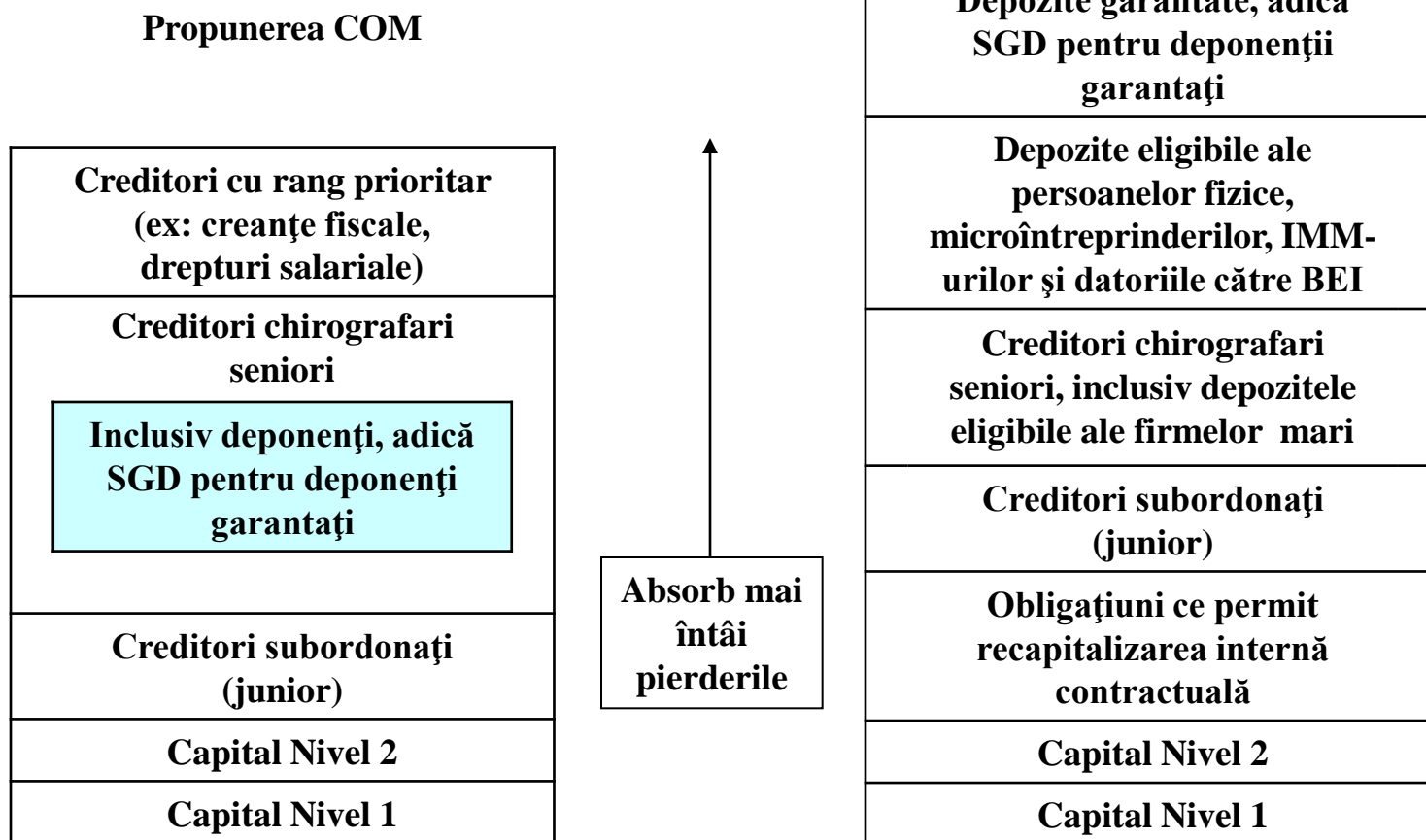
- consolidat (pentru entități mamă UE)

➤ Clauza de revizuire : raport al Autorității Bancare Europene până în octombrie 2016 - MREL armonizat?

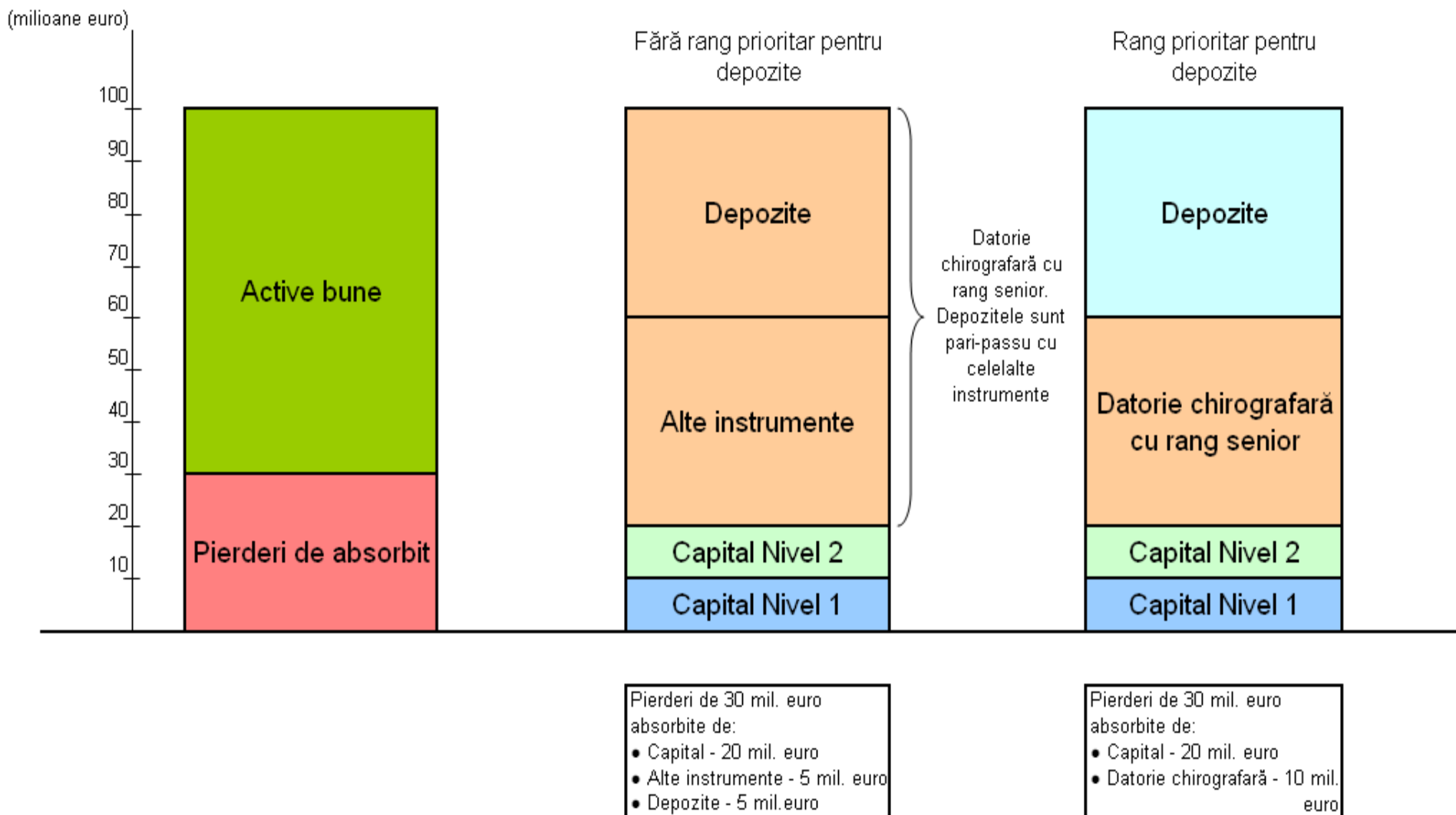
**MREL – minimum requirements for own funds and eligible liabilities*

Ierarhia creanțelor în rezoluție în propunerea de directivă BRR

Varianta aprobată de ECOFIN
(26 iulie 2013)

Importanța acordării unui rang prioritar pentru depozite (o exemplificare cu caracter general)

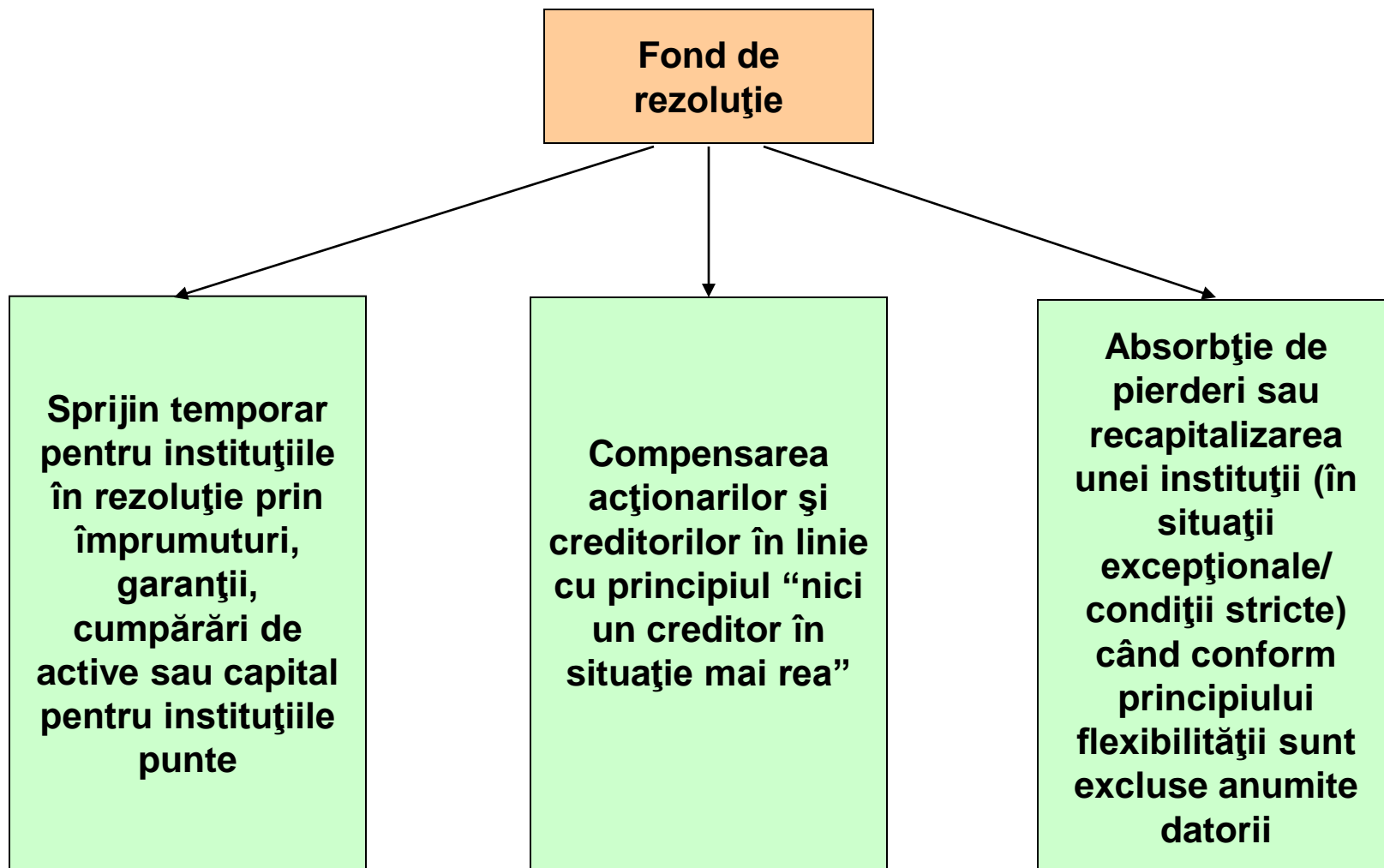

Finanțarea rezoluției

Sistem European de Aranjamente de Finanțare

- Directiva solicită statelor membre să înființeze aranjamente naționale de finanțare (fonduri de rezoluție ex-ante).
- Fondurile naționale de rezoluție trebuie să atingă, în 10 ani, un nivel țintă de cel puțin 0,8% din depozitele garantate ale tuturor instituțiilor de credit autorizate în țara respectivă.
- Statele membre au libertatea de a uni sau de a menține în mod separat fondurile de rezoluție și schemele lor de garantare a depozitelor. În ambele cazuri nivelul combinat al nivelului țintă va fi același.
- Împrumuturile între fondurile naționale de rezoluție sunt posibile pe o bază voluntară.

Utilizarea fondurilor de rezoluție (1)

Utilizarea fondurilor de rezoluție (2)

Utilizarea fondurilor de rezoluție pentru absorbirea pierderilor și recapitalizarea unei instituții este permisă în următoarele condiții:

- după ce un nivel minim de pierderi de 8% din pasivele totale incluzând fondurile proprii a fost impus acționarilor și creditorilor
- contribuția fondului de rezoluție este limitată la un plafon de 5% din pasivele totale ale instituției
- în situații extraordinare, când această limită a fost atinsă și când toate pasivele chirografare de rang senior altele decât depozitele eligibile (depozite mai mari de 100.000 euro) au fost supuse recapitalizării interne, autoritățile de rezoluție pot căuta finanțare din surse alternative de finanțare.

Recapitalizarea internă și calendarul directivei BRR

Iunie 2012	Mai 2013	Iunie 2013	Oct. 2013	Ian.-apr. 2014	2015-2017	2018
Propunere legislativă a Comisiei Europene	Parlamentul European – vot în comitetul ECON	Poziție a Consiliului UE - Abordare generală -	Parlamentul European – vot programat în ședința plenară	Posibilă înțelegere finală PE/Consiliu*	Implementare în dreptul național (+12 luni de la intrarea în vigoare a Directivei)	Introducerea recapitalizării interne (conform programării actuale)

* Alegerile pentru Parlamentul European sunt programate în mai 2014

Introducerea recapitalizării interne (dacă va exista un acord în privința devansării aplicării acestui instrument)

Cadrul de coordonare

- Ca un prim pas spre un model integrat de rezoluție la nivelul UE → un cadru de coordonare pentru grupuri bancare transfrontaliere bazat pe instrumente armonizate și cerințe de consultare/cooperare între autorități.
- **Colegii de rezoluție** înființate pe lângă colegiile de supraveghere de bază existente, prin includerea autorităților de rezoluție, băncilor centrale, ministerelor de finanțe, a schemelor de garantare a depozitelor și a Autorității Bancare Europene.
- Autoritatea de rezoluție la nivel de grup (autoritatea din țara de origine) propune schema de rezoluție a grupului.
- Schema de rezoluție a grupului nu este obligatorie, dar autoritățile naționale ce întreprind acțiuni independente trebuie să ia în considerare impactul acestora asupra stabilității financiare din alte state membre.

3. Concluzii

Concluzii

- Rezoluția bancară reprezintă o alternativă la procedurile obișnuite de insolvență ce permite să se trateze în mod eficient situația unei instituții aflate în dificultate cu luarea în considerare a interesului public general.
- Directiva BRR va asigura autorităților relevante din statele membre instrumente și competențe comune în domeniul rezoluției ce vor facilita o abordare mai eficace a gestiunii crizelor financiare.

Vă mulțumesc!